

DECO

Butlletí Informatiu de la Construcció

núm. 1 - maig 2005

NOTÍCIES

Tendències del sector

Entrevista amb
Xavier Bardají,
president del
CAATB

Característiques
ocupacionals en
la Construcció
per Rafael Romero

La Responsabilitat
Social Corporativa
per Josep Sagarra

Centre de
Restauració de Béns
Mobles a Sant Cugat
del Vallès

Presentada
la quarta edició del
Manual de Bones
Pràctiques

Construccions
DECO

www.decosa.net

Des de 1967, tant en el sector públic com en el privat, Construccions DECO ha fet un esforç permanent perquè la qualitat i la rapidesa en l'execució de les seves obres formin part de la seva identitat.

L'adopció de noves tecnologies, de mesures de seguretat cada vegada més eficaces, de respecte al medi ambient i la qualificació dels que formem part de DECO, ens han convertit en una empresa preparada per aconseguir la satisfacció dels nostres clients.

Fidels a aquest esperit de contínua millora, fa mesos que estem revisant el nostre sistema de gestió per tal d'obtenir el certificat de Gestió Ètica y de Responsabilitat Social conforme a la norma SGE 21 de FORETICA.

Però, a més, la nostra filosofia ens empeny a fer de la construcció un món agradable per a tots els que hi estem immersos. Aquest és un dels motius pels quals neix aquesta publicació.

Un mitjà de comunicació que ens permetrà apropar-nos directament a clients, proveïdors, col·laboradors, institucions, sectors empresarials i professionals que són el motor de la nostra tasca diària.

DECONOTÍCIES no pretén ser un simple aparador de l'empresa, sinó una eina interessant i útil, oberta a tots els que la fan possible.

Benvinguts.

Antoni Cañellas i Antó
President de DECO

4 Entrevista

Xavier Bardají, president del CAATB, respon a les nostres preguntes sobre el moment actual del Col·legi.

8 Manual de Bones Pràctiques

Una eina imprescindible per fer la feina ben feta, segura i respectuosa amb el medi ambient.

9 Solucions DECO

Reportatge de la construcció del Centre de Restauració de Béns

Mobles a Sant Cugat del Vallès.

13 Obres adjudicades i lliurades

14 Tendències sector

16 Signatures

Rafael Romero ens aporta dades sobre les característiques ocupacionals en el sector de la Construcció a Catalunya.

18 Punt de vista

La Responsabilitat Social Corporativa per Josep Sagarra.

20 Notícies DECO

Edició i coordinació: Decosa

Disseny i maquetació: nexodiagonal

Prohibida la reproducció total o parcial per qualsevol mitjà, sense l'autorització expressa de l'editor.

Impressa en paper ecològic.

Gallieu 158, àtic - 08028 Barcelona
Tel. 93 339 27 12 - Fax 93 330 58 98
e-mail: decosa@decosa.net
www.decosa.net

L'objectiu del Col·legi és constituir-se en veritables experts d'experts

Xavier Bardají és el president del CAATB

El Col·legi d'Aparelladors s'ha erigit en una de les organitzacions més actives i en referent del sector de la construcció. Aquesta activitat és resultat de la implantació del Pla de Futur Horitzó 2007? Quins objectius persegueix? Quin és el grau d'èxit d'aquest Pla? Quines són les accions pendents d'implantar?

El pla de futur va ser realment un revulsiu en la dinàmica, prou àgil ja fins llavors, de la nostra institució. El plantejament era provocar, aprofitant un marc professional força estable, la reflexió sobre quin havia de ser el millor model de Col·legi per promoure l'adaptació dels nostres col·legiats al nous contextos socials, econòmics i professionals que s'estaven configurant. L'Horitzó 2007 definia el canvi, a

partir d'un exercici de prospectiva, no tant per saber què havíem de fer demà, sinó per saber què havíem de fer avui per preparar el demà. El pla es plantejava 4 grans objectius estratègics: Orientar, potenciar i donar suport al procés d'adaptació dels professionals als nous reptes socials, tecnològics i jurídics; consolidar el Col·legi com a entitat prestadora de serveis, garantir la independència econòmica del Col·legi i esdevenir un referent en el sector de la construcció i projectar-se al conjunt de la societat. A aquests grans objectius es vinculaven un seguit d'objectius tàctics i d'accions que ens havien de portar a la seva realització.

"El Col·legi ha de ser el veritable promotor de les expectatives professionals dels seus afiliats."

En l'actualitat estem en un 60% del compliment del pla que, des de la seva aplicació ha anat constituint-se en l'autèntic pal de paller de l'activitat de la nostra institució. En l'actualitat un cop executades les accions corresponents a l'enfortiment de l'estructura de gestió del Col·legi i de la seva autonomia econòmica ens trobem en fase d'aplicació de les accions de posicionament institucional i de reorganització dels objectius de l'entitat de serveis.

El Col·legi està migrant d'una funció de representació a una funció d'assessorament. S'està convertint el Col·legi en la consultoria referent del sector? És una situació fruit de la casualitat o d'una estratègia predefinida?

El paper del Col·legi ha anat canviant i ha d'anar canviant si no vol caure en l'obsolescència per adaptar-se als reptes que el dia a dia et va plantejant de forma sistemàtica. Des d'aquest punt de vista el CAATB ha anat centrant-se cada cop més en constituir-se no només en un referent del sector pels valors que pot i ha d'aportar, sinó també, i això ha estat fruit d'una aposta conscient, en el veritable promotor de les expectatives professionals dels seus afiliats.

El nostre objectiu és constituir-nos en els veritables experts dels nostres experts i de les necessitats de les empreses del sector envers aquests. Tot plegat per a treballar des d'aquesta òptica, per a promoure la seva màxima eficàcia i competitivitat en el desenvolupament del seu exercici.

Molts col·legiats desenvolupen la seva tasca professional integrats en organitzacions empresarials (constructores i promotores), d'altres ho fan com professionals lliberals o en despatxos professionals i d'altres com tècnics de l'Administració. Com pot actuar el Col·legi en representació d'aquests tres col·lectius amb necessitats tant diferents i, a vegades, contraposades?

La clau resideix en el nexa que els uneix a tots ells i que dona consis-

tència a l'acció d'una institució com el CAAT. Aquest vincle no és altre que el procés constructiu. Ser professionals del procés constructiu els vincula a tots ells.

La resposta del Col·legi ha de venir donada per la capacitat de promoure les oportunitats i si m'apures, de l'èxit dels aparelladors i arquitectes tècnics amb independència del seu perfil professional, de la funció que desenvolupen o de l'ocupació que ostenten, sempre però, això sí, dins el procés constructiu.

El que ens interessa és l'expertesa dins l'àmbit del procés de construcció que, com apuntaves, acull un bon ventall de perfils i funcions i de models empresarials.

L'Administració Pública és el principal client del nostre sector. Quines relacions te el Col·legi amb l'Administració com promotor d'obres?

Sense que es pugui generalitzar, la nostra relació amb l'administració com a promotor d'obres ha tingut i està tenint un caràcter eminentment consultiu.

El coneixement que el sector ens aporta quan a mètodes i processos ens ha situat en una privilegiada situació per assessorar en el plantejament de procediments i les característiques de la contractació.

Cada cop s'atribueixen als professional més responsabilitats:

qualitat, seguretat, gestió ambiental. Hi ha corrents que defenen l'assignació d'aquestes responsabilitats a una sola persona per garantir la seva integració en l'activitat productiva, altres aposten per la segregació per tal de que siguin assumides per especialistes. Quina és la posició del Col·legi?

L'assignació de noves responsabilitats als professionals és un gran indicador de l'eficàcia del paper dels tècnics dins el procés constructiu. La clau per la continuïtat d'aquesta

“L'assignació de noves responsabilitats als professionals, indica l'eficàcia del paper dels tècnics en el procés constructiu.”

dinàmica és justament el compliment de les funcions corresponents a cada nova responsabilitat amb èxit.

I això està en la base d'allò que coneixem com a competitivitat. Competitivitat que requereix preparació, coneixements, habilitats, formació i reciclatge continuat en

un context d'ètica professional demostrada.

A partir d'aquests supòsits, la fórmula hauria d'ésser el de menys. Malgrat tot i, em sembla que cal puntualitzar-ho, en àmbits de dificultat i complexitat palesa en funció del volum i la dimensió dels treballs (parlo per exemple de la seguretat) crec que és més que desitjable la dedicació especialitzada.

El Col·legi ha desenvolupat un model de gestió de recursos humans segons criteris de competències. Com pot ajudar aquest model als col·legiats i a les organitzacions on desenvolupen la seva professió?

Vam desenvolupar el mapa de competències del procés constructiu a partir del model de gestió de recursos humans guiats per dos grans convenciments:

Un, que el sector de la construcció, tot i ser un sector diferent als altres, no era un sector apart, i l'altre, que necessitaven crear d'una vegada per totes un llenguatge comú entre empreses i professionals que ens permetés obtenir unes fórmules d'avaluació i una formació molt més adaptades a les necessitats reals del mercat.

Això és, en últim terme, el valor que afegeix el model proposat.

Per una banda crea aquest llenguatge comú a partir de l'ordenament dels perfils i de les ocupacions dels professionals del procés constructiu, amb l'especificació de les seves competències i que es relacionen en un diccionari de competències que permet una millor avaluació de cadascun d'ells.

D'altra banda aquest model proporciona al tècnic amb necessitats de formació continuada una guia lògica per orientar-la en funció dels seus objectius competencials. És el que anomenem la “carrera professional”.

I finalment aquest mapa facilita la comprensió i homologació, a nivell europeu (on aquests estudis estan

Amb Xavier Bardaji

més avançats) de tots els professionals que compartim el dia a dia del procés de construcció d'un edifici.

En diverses ocasions s'ha acusat als constructors d'estar poc motivats per la innovació. Els constructors ens defensem dient que els propis contractes d'execució d'obres ens limiten la capacitat d'innovació i que hi ha altres figures en el procés constructiu (promotors i projectistes) amb més capacitat per fer-ho.

En qualsevol cas es difícil innovar en el nostre sector, prova d'això és que el Premi 2004 a la

Innovació convocat pel Col·legi va quedar desert. Quina opinió té el Col·legi i quines accions creu que s'han d'implantar per impulsar la innovació en el sector?

La veritat és que el nostre, no és un sector que, al menys fins avui, hagi cregut en la innovació com un actiu rendible i de futur.

Costa innovar. La inversió en R+D+I de les empreses del nostre sector, exceptuant lloables experiències d'empreses de fabricació de materials, és pràcticament nul·la. I això és particularment greu en

l'àmbit dels processos de construcció, en la producció de l'obra, que és sobre el que va versà el premi del Col·legi.

És obvi, per tant, que un sector tant important, que mobilitza tants recursos i que lidera l'activitat econòmica del país, no està desenvolupant, en aquest aspecte, tot el seu potencial.

La innovació ha d'aparèixer, llavors, com l'autèntic desllorigador. No s'innova per molts motius: Perque el nostre és un sector sotmès a gran *ciclicitat* que genera alhora gran incertesa.

Perque és un sector acostumat a

La inconfusible façana del CAATB, dissenyada per Joan Brossa

mirar a curt termini i a buscar el benefici també a la curta. I la innovació no dóna resultats immediats. No s'innova en el procés de construcció de l'edifici perquè, comparat amb el sòl i la venda és en el procés on menys marge hi ha. No s'innova perquè el sector de la construcció és un sector eminentment conservador, etc. Per on pot venir el canvi? Crec sincerament que el canvi ha

i el compromís de la nostra institució envers l'entorn social que ens envolta.

Des del nostre àmbit de coneixement volem contribuir a la promoció dels valors que tenen a veure amb unes millors condicions de vida dels ciutadans.

El 0,7% és una aposta més en aquesta direcció i és una aposta de gran nivell perquè va néixer d'una iniciativa espontània i oberta d'un

nombrós grup de col·legiats i va rebre una acollida unànime.

La veritat és que hem volgut, seguint el raonament que feia abans, que els projectes en els que ens impliquen tinguessin relació amb el nostre àmbit professional des d'on podem aportar, tal vegada, més criteri i coherència.

I, francament, des d'aquest punt de vista em costaria destacar-ne cap per sobre dels altres.

"El 0,7% és una part més de la responsabilitat i compromís de la nostra institució envers l'entorn social que ens envolta."

de venir donat, per una banda, per una major i creixent exigència de la demanda.

Una demanda que busqui i reclami més qualitat, més respecte global als condicionants medi ambientals, que exigeixi productes més duradors i sostenibles amb menors costos econòmics, socials i ambientals i que tingui en compte les noves tecnologies.

I per altra, per fer veure als agents del sector que la innovació és rentable, i que amb un clar enfocament de mercat garanteix com cap altre aspecte la competitivitat present i futura de les empreses.

El Col·legi dedica un 0,7% del seu pressupost a Projectes de cooperació. Per què? De quins projectes se sent més orgullós?

El 0,7% és una part més, una part important més de la responsabilitat

L'arxiu de publicacions tècniques

La quarta edició inclou el Codi Ètic i el text en català, castellà i àrab

Estem convençuts que un treball ben fet, realitzat en condicions segures i respectant l'entorn, és imprescindible per millorar i créixer com a organització i com a persones.

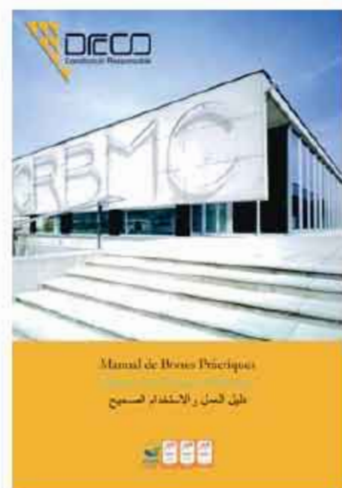
Per a això la nostra empresa dissenya una sèrie d'accions amb l'objectiu de:

- Millorar la qualitat del nostre treball.
- Prevenir riscos d'accidents.
- Reduir consums d'aigua i de recursos energètics.
- Disminuir el volum de residus i facilitar-ne el reciclatge.
- Minimitzar la contaminació atmosfèrica, acústica i per abocaments.

Aquestes mesures no tindrien cap sentit si no contéssim amb la col·laboració i l'ajuda de totes les persones implicades en les obres que DECO construeix.

Per això en el seu moment vam elaborar el *Manual de Bones Pràctiques en Obres de Construcció*, que pretenia servir, d'una manera amena i didàctica, de guia i orientació en el nostre treball.

L'èxit que va representar el manual ens va animar a millorar-lo i actualitzar-lo. Ara en presentem la quarta edició, ampliada i a tres idiomes. A més del català i el castellà, hem inclòs l'àrab en la forma dialectal marroquina.

La quarta edició ha estat ampliada, tant en idiomes com en exemples i il·lustracions

Pot aconseguir-se un exemplar del Manual de Bones Pràctiques accedint a www.deco.es.net

El Manual està dividit en cinc apartats: Qualitat, Seguretat, Medi Ambient, Responsabilitat Social i Oficines.

S'han visualitzat situacions habituals i la manera més correcta de resoldre problemes, mitjançant unes atracti-

ves il·lustracions i un senzill text que fan d'aquesta publicació una eina fonamental per treballar amb seguretat i ordre.

El Manual també inclou la filosofia de DECO i el Codi Ètic de nova implantació a l'empresa.

Pel Departament de Cultura
de la Generalitat de Catalunya

Centre de Restauració de Béns Mobles a Sant Cugat del Vallès

Memòria

L'edifici allotja el Centre de Restauració de Béns Mobles, centre director de criteris i mètodes, així com el lloc de suport tècnic i científic de tota restauració de béns mobles que es faci a Catalunya. A la vegada, és la institució que fa les restauracions més compromeses o importants.

L'edifici es genera per l'addició de tres elements, cadascun amb un ús clarament diferenciat.

Per una banda, en planta baixa semisoterrat, un volum de formigó de 48x16x4m s'insereix en el terreny paral·lel a la línia de separació entre

el solar i l'institut destinat a allotjar la zona de serveis.

Disposats també en planta baixa perpendicularment en forma de pinta al volum de la zona de serveis, tres peces separades per patis de 6m d'ample, de dimensions 24x12x8m, 42x12x8m i 18x12x8m, allotjaran la zona de restauració suport fusta (retaules, escultures), zona de restauració suport tela, grans formats, pintura mural, galeria de reintegració pictòrica, i zona de restauració de material d'arxiu i serveis de restauració de materials arqueològics respectivament.

En planta primera, la coberta en forma de pla continu es plegarà

sobre el volum de la zona de serveis sobrepasant-lo allotjant la zona pública i administrativa de l'edifici.

La forma i ordenació de l'edifici respon a la voluntat de crear una seqüència d'espais diferenciats relacionats, i establir-hi els diferents nivells d'usos i d'intimitat que requereix un edifici utilitzat pel públic en general per una banda i els restauradors i investigadors per l'altra. D'aquesta manera la planta baixa de l'edifici és exclusiva d'ús dels restauradors, amb accés al mateix nivell als magatzems i diferents serveis, mentre que la planta primera, doncs, estarà destinada al públic en general i investigadors.

Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya

La il·luminació
general
indirecta
protegeix dels
raigs UV
i infraroig les
peces que es
restauren

Zona de serveis: 1.350 m²

La configuració lineal i orgànica de la zona de serveis permet un flux continu dels béns mobles des de la zona de càrrega i descàrrega al porxo d'accés, fins que, acabat el procés de restauració, s'embalaran per al transport fins a la seva destinació. Els diferents espais s'organitzen consecutivament linealment distribuïts en un passadís de 4 m d'amplada per 4 d'alçada que en tota la longitud permet un transport còmode de les peces des d'una estança a l'altra o cap als volums de restauració.

Zona de restauració: 1.770 m²

La zona de restauració se subdivideix en tres volums de diferents dimensions, permeten una flexibilitat d'ús podent-se adaptar a diferents distribucions tant en planta com en secció o possibles ampliacions de superfície, en cas d'incrementar els serveis, per exemple en restauració de suport paper, materials tèxtils, material etnològic o pintura contemporània. Els volums tenen una il·luminació general indirecta, que evita tots els raigs UV i infraroig que podrien causar danys a les peces que es restauren.

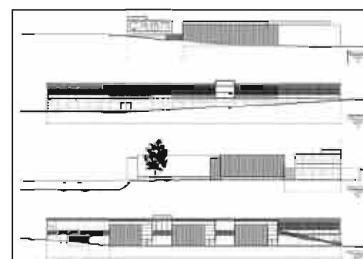
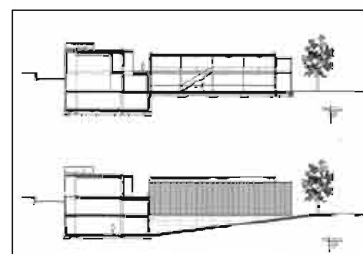
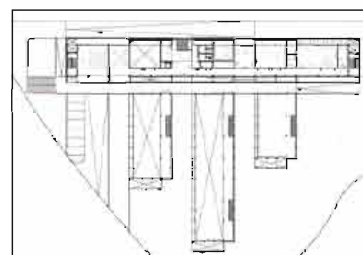
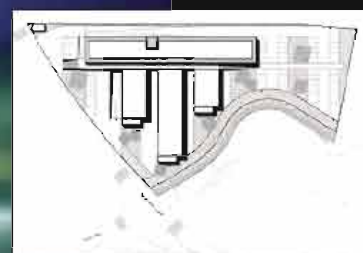
Zona pública/administrativa: 940 m²

La zona pública es configura linealment amb un accés central adossat per una banda a una zona d'exposicions des d'on s'accedeix a la sala de conferències i, per altra banda, a una zona administrativa i centre de documentació, biblioteca, hemeroteca i sala de consulta per estudiosos.

S'hi accedeix per un passatge exterior que a manera de carrer públic travessa l'edifici des del carrer fins la zona pròxima al camp de golf on es preveu un parc semipúblic.

Zona magatzem arqueològic: 1.350 m²

Sota el volum de la zona de serveis i la zona pública s'ubica un soterrani que s'utilitza com a magatzem arqueològic. Aquest espai està connectat al CRBM mitjançant un muntacàrregues però pot funcionar separatament del centre amb una rampa d'entrada pròpia.

EMPLAÇAMENT

C/ Arnau Cadell 30,
St. Cugat del Vallès.

PROMOTOR

Generalitat de Catalunya.
Departament de Cultura.

EQUIP REDACTOR

Concurs

Arquitectes:

DKHH (Rob Dubois, Jordi
Hidalgo, Shuichi
Kobari, Daniela
Hartmann)

Projecte

Arquitecte:

DKHH (Rob Dubois, Jordi
Hidalgo, Shuichi
Kobari)

Càlcul estructural:

Jordi Bernuz

Càlcul instal·lacions:

Josep Viñas

Execució

Arquitecte:

DKHH (Rob Dubois, Jordi
Hidalgo)

Aparellador:

Andreu Picó

Fotògraf:

Jovan Horvath

CONSTRUCTOR

Construccions DECO S.A.

Cap d'obra:

Jordi Piqué

CONCURS/PROJECTE/ EXECUCIÓ 2001 – 2003

PRESSUPOST 2.857.462,54 €

Obres Adjudicades

Adequació d'un edifici com dipòsit documental i oficines (L'Hospitalet de Llobregat)

Promotor: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura
Arquitecte: Juan Antoni Barril Sánchez
Direcció d'execució: Andreu Picó i Pardo
Pressupost: 6.443.532,79 €
Data d'adjudicació: 18-10-04
Cap d'obra: Miguel A. González
Encarregat: Amador Gallego
Execució: desembre '04 – març '06

CEIP Roc Blanc, 2a Fase (Terrassa)

Promotor: Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació
Project Manager: Gestió d'Infraestructures, S.A.
Arquitecte: Pich-Aguilera Arquitectes, S.L.
Pressupost: 2.483.106,50 €
Data d'adjudicació: 25-11-04
Cap d'obra: Mariana Gil
Cap de producció: Alejandro Flores
Execució: març '05 – setembre '05

CEIP Nou, 2a Fase (Corbera)

Promotor: Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació
Project Manager: Gestió d'Infraestructures, S.A.
Arquitecte: Pich-Aguilera Arquitectes, S.L.
Pressupost: 2.483.106,50 €
Data d'adjudicació: 25-11-04
Cap d'obra: Fernando Duro
Execució: març '05 – setembre '05

Obres Lliurades

CEIP Diagonal Mar de Barcelona

Promotor: Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació
Project Manager: Gestió d'Infraestructures, S.A.
Arquitecte: Valls-Musquera VM Arquitectes, S.C.P.

Direcció d'execució: Fran Godoy López (Auding, S.A.)
Pressupost: 2.791.130,38 €
Cap d'obra: Miguel A. González
Encarregat: Manuel Martínez
Execució: febrer '03-setembre '04

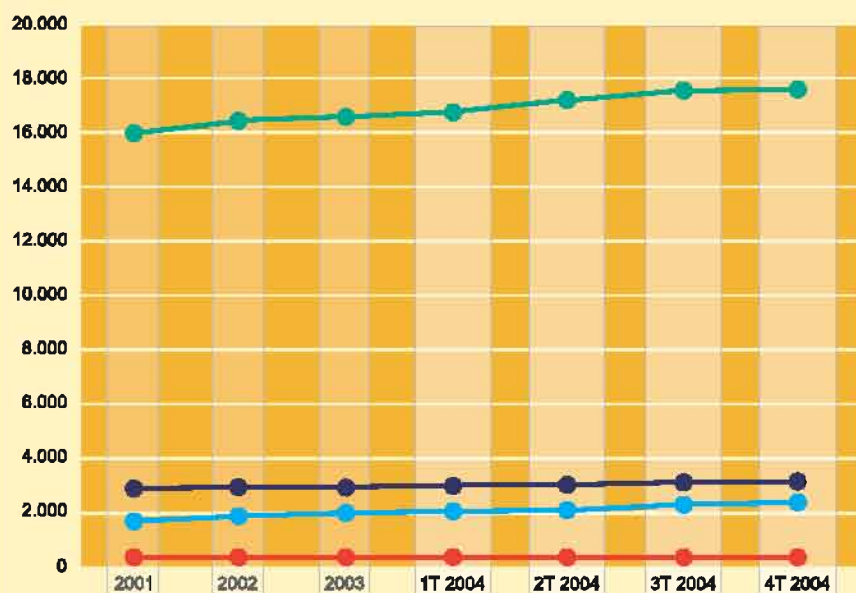
Indicadors

Aquesta secció de DECONOTÍ-CIES recollirà habitualment un rellevant conjunt d'indicadors que ens permetran tenir una visió clara del desenvolupament, en els darrers anys, del sector de la construcció, tant a Catalunya com a Espanya.

Enquesta d'ocupació activa (.000 persones)

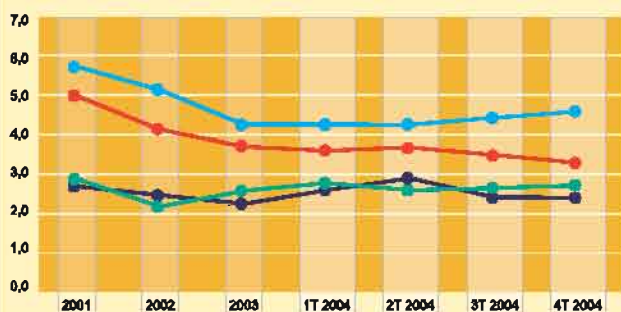
(.000)	2001	2002	2003	1T 2004	2T 2004	3T 2004	4T 2004
Total ESP	15.946	16.258	16.695	16.653	17.050	17.240	17.323
Construcció ESP	1.850	1.913	1.985	2.009	2.060	2.072	2.094
Total CAT	2.785	2.770	2.662	2.669	2.908	2.921	2.901
Construcció CAT	282	278	303	311	308	307	300

● Total ESP ● Construcció ESP ● Total CAT ● Construcció CAT

Producte Interior Brut • Taxa variació interanual

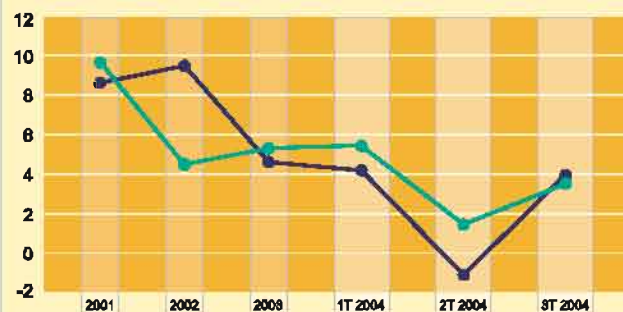
	2001	2002	2003	1T 2004	2T 2004	3T 2004	4T 2004
Producte Interior Brut							
PIB CAT	2,7	2,4	2,2	2,6	2,6	2,5	2,5
PIB ESP	2,0	2,2	2,6	2,7	2,6	2,6	2,7
Producte Interior Brut Construcció							
Const CAT	5,1	4,2	3,7	3,8	3,7	3,5	3,2
Const ESP	5,8	5,2	4,3	4,3	4,2	4,5	4,8

● PIB CAT ● PIB ESP ● Const CAT ● Const ESP En vermell, dades previstes

Consum de ciment • Taxa variació interanual

	2001	2002	2003	1T 2004	2T 2004	3T 2004
Catalunya	6,7	8,2	4,4	4,2	-0,8	4,2
Espanya	9,7	4,7	4,7	5,1	1,4	9,9

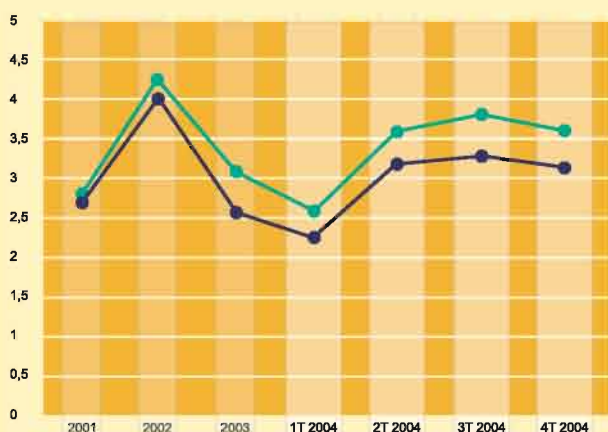

● CAT ● ESP

Tendències del sector

IPC

	2001	2002	2003	1T 2004	2T 2004	3T 2004	4T 2004
Catalunya	2,8	4,3	3,1	2,6	3,6	3,8	3,8
Espanya	2,7	4	2,6	2,2	3,2	3,3	3,2

● ESP ● CAT

Habitatges a construir (Visats del Col·legi d'Aparelladors)

	2001	2002	2003	1T 2004	2T 2004	3T 2004	4T 2004
Habitatges a construir	581.188	575.546	690.208	175.526	371.379	557.300	735.764
Taxa variació Interanual	-5,65%	2,56%	19,92%	6,84%	7,51%	9,62%	7,04%

núm. d'habitatges total (Ampliació i reforma inclosa) Variació interanual

Licitació oficial d'obra pública ● Taxa variació interanual

	2000	2001	2002	2003	1T 2004	2T 2004	3T 2004	4T 2004
Total	2,24%	45,43%	13,09%	-10,89%	10,37%	0,98%	18,46%	22,05%
Total Edificació	1,74%	61,43%	-2,22%	-0,26%	-47,53%	-33,73%	-18,95%	3,29%
Total Ingenieria Civil	2,44%	39,19%	20,01%	-14,81%	40,65%	15,09%	35,49%	30,14%

● TOTAL AAPP i ORGANISMES AUTÒNOMS ● TOTAL EDIFICACIÓ ● TOTAL INGENIERIA CIVIL

Fonts:

- Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales
- Generalitat de Catalunya (Departament d'Economia i Finances)
- Instituto Nacional de Estadística
- Institut d'Estadística de Catalunya

Parlem amb Rafael Romero, president de la CCOC

Algunes característiques de la població ocupada en el sector de la construcció a Catalunya

Rafael Romero és President de la Cambra Oficial de Contractistes d'Obres de Catalunya

En tres anys, entre 2001 i 2004, les persones ocupades en el sector de la Construcció a Catalunya han passat de 284.900 a 299.800, és a dir, gairebé 15.000 persones més, cosa que dona una mitjana d'increment anual de 5.000 persones ocupades. Les ocupades en altres sectors de l'economia han tingut una evolució dispar. L'Agricultura ha perdut 12.500 llocs de treball entre 2001 i 2004 i la Indústria ha perdut 107.700 llocs de treball. Per contra, els Serveis han augmentat la seva ocupació en 244.100 persones. Gràcies als Serveis i a la Construcció,

l'ocupació a l'economia catalana ha millorat en 138.800 persones.

Però en aquesta breu nota vull anar més enllà de la vessant econòmica de les persones que treballen a Catalunya en el nostre sector. Si aprofundim una mica més en la font de les dades, l'Enquesta de Població Activa (EPA) que elabora l'Institut Nacional de Estadística, podem trobar resultats si més no interessants per a la reflexió.

Una primera dada és la participació de les dones en el total de les persones ocupades en la construcció,

un 8% del total. Això ens ratifica el "masclisme" del sector però si tenim present que fa 3 anys la taxa de dones sobre el total d'ocupats al sector era del 4% veiem que això

"Gràcies als Serveis i a la Construcció, l'ocupació a Catalunya ha millorat en 138.800 persones"

no ha de ser quelcom inamovible i pot ser una solució al problema que es detecta en el paràgraf següent.

La informació per grups d'edat ens diu que el sector s'envelleix. De 24 o menys anys, n'hi havia un 18% al 2001 i, al 2004, ha passat al 12%. De 55 anys i més es passa d'un 11% al 13%. Això vol dir que hi ha més treballadors de 55 o més anys que treballadors de 24 o menys anys, concretament una diferència de 3.100 persones. Aquest és un problema greu.

El nivell de formació assolit es classifica en dos grups: aquells que són analfabets o tenen tan sols estudis primaris i un segon format pels que tenen estudis secundaris o universitaris. Entre 2001 i 2004 es passa d'un 28% a un 27% de persones que són o analfabetes o només tenen estudis primaris. El nivell de formació dels treballadors del sector és un dels principals obstacles per a la seva modernització.

“El període entre 2001 i 2004 ha estat d'activitat creixent en el sector i ha augmentat l'estabilitat en l'ocupació”

Estabilitat entre els dos anys considerats és el que trobem si atenem a la situació professional del treballador: un 75% dels treballadors són assalariats en ambdós anys.

Quant temps porten els treballadors en l'ocupació actual? A aquesta pregunta responen un 56% que 3 anys o més, un 22% entre 1 i 3 anys i un 24% 11 mesos o menys. L'any 2001 els percentatges eren 52%, 22% i 26% respectivament, el que ens permet afirmar que ha augmentat l'estabilitat en l'ocupació.

Finalment, l'EPA pregunta sobre el temps treballat sense interrupció en l'ocupació actual. Les respostes es distribueixen d'aquesta manera: un 58% porta 3 anys o més, un 22% entre 1 i 3 anys i un 20% 11 mesos o menys. L'any 2001 els percentatges eren 56%, 23% i 21%, respecti-

vament. Val a dir que el període entre 2001 i 2004 ha estat d'activitat creixent en el sector, però aquesta pregunta i l'anterior desmitifiquen els tòpics de “l'excessiva rotació” dels treballadors del sector i la “precarietat” de l'ocupació.

Com conjugar ètica i visió del negoci

Josep Sagarra pertany a l'àrea de Medi Ambient i Seguretat de GEYSER consultoria enginyeria

La Responsabilitat Social Corporativa. Una nova demanda de l'entorn. El comportament de les organitzacions. Àrees especialment sensibles. El sistema de Gestió de l'Ètica i la responsabilitat Social Corporativa. La norma SGE21.

Un nou concepte sona en el món de la gestió empresarial, la **Responsabilitat Social Corporativa (RSC)**. Des de ja fa uns quants anys sentim parlar en els cercles del que anomenem *management* (gestió d'empresa) d'un concepte anomenat RSC. Ens referim amb això al conjunt de polítiques, mesures, procediments i controls que les organitzacions estableixen per avaluar, mesurar i planificar el seu comportament amb l'entorn.

La Responsabilitat Social Corporativa se centra en les relacions entre l'empresa i l'entorn. Es planteja: El comportament de l'empresa és ètic? La interrelació de l'empresa amb

el medi natural és sostenible? El resultat de la relació treballadors – empresa és conforme als drets humans? El comportament amb la competència respecta les regles del comerç internacional? La relació amb els proveïdors és sostenible? Els accionistes de l'organització reben tota la informació adequada?

Avui dia, la globalització, la separació entre direcció i propietat; les relacions de proveïdors d'àmbit internacional han trencat la relació que hi havia entre direcció i comportament de l'organització.

A la petita i mitjana **empresa tradicional**, la direcció té a prop tots els treballadors, coneix els proveïdors i la majoria de clients, coneix les incidències i d'alguna manera participa en tots els assumptes que configuren el **comportament** de l'organització.

“El comportament ètic d'algunes constructores, ha estat recentment questionat”

En un extrem oposat trobem les organitzacions que, per obtenir un producte, compren materials a tot el planeta. Part del seu producte es fabrica en d'altres continents. Els propietaris no coneixen els directors. I els clients són un conjunt desconegut. És en aquest últim tipus d'empreses on el comportament

amb la societat, els clients, els treballadors i els proveïdors, es deu menys a les idees i a l'ètica de la propietat.

La societat respon escandalitzada a comportaments que violen els drets humans i dels infants, per part d'algunes empreses. L'última dècada es van publicar diferents notícies sobre tallers al sud-est asiàtic on menors de 10 anys treballen jornades de més de 50 hores a la setmana per cosir sabatilles de marques molt famoses al primer món.

El comportament ètic d'algunes empreses constructores al nostre Estat també ha estat recentment tret a la palestra arran d'alguns accidents.

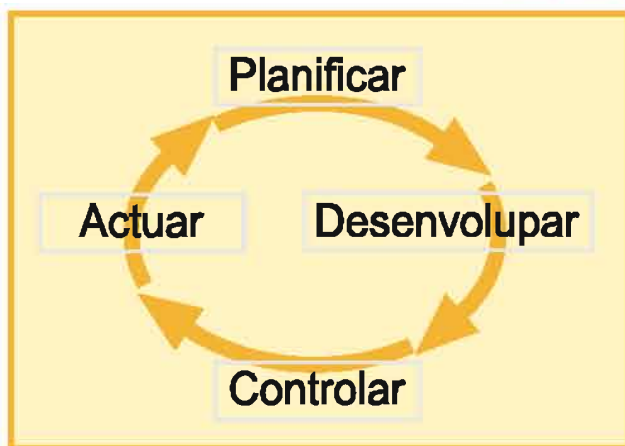
Així doncs, que hem de fer? Hi ha alguna fórmula que ens permeti identificar les empreses que respecten les regles del joc? Poden els ciutadans conèixer quines organitzacions respecten les normes i els valors dels drets humans?

Bé, de fet d'una persona podem conèixer la seva manera de pensar i el seu comportament, però, i de les organitzacions? Podem conèixer la seva forma de pensar i el seu comportament? No. Les **organitzacions tenen comportaments mesurables**, però no idees.

L'objectiu d'un sistema que permeti garantir l'ètica de les organitzacions és el d'avaluar i garantir un determinat comportament no, unes idees que d'altre banda serien de les perso-

nes, no de les organitzacions. Quins aspectes del comportament de les empreses ens interessen? Doncs d'acord amb el que hem comentat ens interessen les relacions amb el seu entorn. Amb els treballadors, veïns, medi ambient, clients, competència, administració...

Com es pot estructurar una organització per tal de dotar-se d'eines que li permetin garantir un comportament ètic? Doncs establint un sistema de gestió que estableixi valors i normes de conductes en les relacions amb el seu entorn. Els sistemes de gestió ètica es basen en el ja conegut cicle de millora contínua segons les pautes PDCA. PDCA Planificar, Desenvolupar allò que es planifica, Controlar i Actuar.

Planificar. L'organització ha d'establir valors i normes per tal de guiar al seu personal en les relacions amb els proveïdors, clients, treballadors i administració. S'han d'observar mesures per a la prevenció de riscos laborals, la protecció del medi ambient i el respecte als drets de l'infant. S'han d'establir mesures que permetin una igualtat efectiva entre els sexes i eliminar qualsevol

causa de discriminació.

Desenvolupar. Es tracta doncs de fer complir el que s'ha definit. Formar al personal propi i establir les mesures adequades. S'han d'establir canals de comunicació clars.

Controlar. L'organització ha de ser capaç de mesurar el seu comportament. Ha d'identificar el grau de compliment dels requisits legals, especialment respecte a la prevenció de riscos, el medi ambient i les relacions laborals. L'organització ha de mesurar el grau de compliment dels valors ètics.

Actuar. Davant dels resultats del control l'organització ha de ser capaç de:

- Corregir les desviacions sobre la política.
- Prendre mesures eficaces.
- Modificar les circumstàncies que han generat la desviació.

Algunes organitzacions han començat a elaborar codis que permetin assegurar la gestió ètica a les empreses. Al nostre país la norma SGE 21 publicada per FORETICA s'ha convertit en una

eina que permet a les empreses establir un control sobre el seu comportament, garantint l'acompliment dels valors per a una empresa responsable.

La gestió de la Responsabilitat Social Corporativa assegura a les empreses que les relacions amb l'entorn es fan dins d'un marc sostenible i de benefici responsable.

La Responsabilitat Social Corporativa és un pas més cap a l'excel·lència empresarial.

GEYSER consultoria enginyeria
Plaça Urquinaona 2 pral 2a - 08010 Barcelona
Tel 933043019 - Fax 933171352

GEYSER consultoria enginyeria assessora
Construccions DECO, S.A. per a la implantació i certificació del seu Sistema de Gestió Ètica segons normes SGE21.

L'experiència directa a l'Arquitectura

L'equip docent dirigit per Josep Lluís González i Albert Casals ja fa 10 cursos que desenvolupa l'assignatura optativa *Experiència directa en la Construcció*.

L'estratègia docent es basa en el punt de partida de visites a obres, indústries i laboratoris i la posterior elaboració teòrica a l'aula.

Aquest mètode docent tracta de recórrer ordenadament les quatre fases de l'aprenentatge: *activa, reflexiva, teòrica i pragmàtica*.

D'aquesta manera, el repertori d'elements i de tècniques que els alumnes perceben a les obres visitades, es converteixen en l'element motivador i en el motor de l'elaboració teòrica que es duu a terme a l'aula.

Experiències recents

L'actual direcció de l'ETSAB, encapçalada pel professor Jaume Sanmartí, ha mostrat un gran interès per aquestes experiències pedagògiques i, el Semestre de Primavera del curs 2004-05, ens va posar en contacte amb l'empresa constructora CONSTRUCCIONS DECO, S.A., que havia manifestat la seva disposició per facilitar visites d'alumnes a les seves obres.

D'aquesta manera, els alumnes van poder fer el seguiment de la construcció d'un IES a Sitges, projectat i dirigit pels arquitectes Fèlix Solaguren (professor de Projectes a la nostra escola), Àngels Negre i Berta Bardi.

DECO també ens ha facilitat el seguiment d'una residència i centre de dia a l'Hospitalet de Llobregat i una visita a un IES a Abrera, en què els alumnes van veure la posada en obra i el control del formigó armat estructural.

La col·laboració de les empreses

Acostumats com estem des de sempre a pidolar a amics i companys, empreses i industrials, perquè ens deixin visitar les seves obres i instal·lacions per tal de poder desenvolupar les nostres assignatures, el Semestre de Tardor del curs 2004-05 ha estat un veritable oasi gràcies a l'empresa DECO que, no solament en ha permès visitar les seves obres, sinó que diverses vegades ens hi ha dut amb autocar, l'han pagat ells! Els seus arquitectes i caps d'obra ens han acompanyat a les visites, ens han explicat tot el que els hem demanat i ens han facilitat plànols i documents per tal que els alumnes poguessin elaborar còmodament els seus informes. La col·laboració activa com la que hem descrit de DECO suposa l'establiment del lligam entre la Universitat i el món real de les empreses constructors amb què, ho esperem de debò, els nostres alumnes hauran de tractar un cop hagin sortit de l'Escola.

ALBERT CASALS I BALAGUÉ

Dr. Arquitecte, Professor Titular del Departament de Construcció de la UPC.

DECO i els seus empleats fan possible la construcció d'una escola a l'Índia

Els empleats de DECO han fet seva la filosofia de l'empresa. Treballar per un món més responsable.

Per això DECO, l'empresa i els seus empleats, han col·laborat en la construcció d'una escola a Kotachavuru, una població de l'Estat d'Andhra Pradesh, a l'Índia, i ha creat, d'aquesta manera, una base fonamental per al desenvolupament de la comunitat.

Apadrinament d'una nena índia

Aquesta nena es diu Roja i va néixer en un poblat d'Anantapur a l'Índia i els treballadors de DECO l'han apadrinat.

La nena seguirà vivint amb els seus pares i els seus germans i, a través d'ella, tota la família millorarà la seva qualitat de vida.

Tres premis per DECO en el 2004

Premi Cambra de Contractistes per la "Tasca d'Integració de Sistemes Preventius a les Empreses".

Premi Mútua Egara a l'actuació en "Prevenció de Riscos Laborals".

Finalista Premis Catalunya Construcció per la "Innovació en el Procés Constructiu".